

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/121/2002

PREFERENCJE PARTYJNE W LIPCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W tym miesiącu niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem politycznym była rekonstrukcja gabinetu rządowego - rezygnacja wicepremiera i ministra finansów Marka Belki, a także ministra kultury Andrzeja Celińskiego oraz odwołanie minister sprawiedliwości Barbary Piwnik. O ile zmiana na stanowisku ministra finansów nie była niespodzianką - zamiar ustąpienia Marek Belka zapowiedział kilka dni wcześniej, o tyle pozostałe zmiany w rządzie były zaskoczeniem. Premier ogłosił je publicznie w dniu rozpoczęcia realizacji naszego sondażu¹.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w lipcu, udział w nich wzięłoby 50% ankietowanych - o 4 punkty mniej niż w czerwcu i maju, ale aż o 10 punktów mniej niż w kwietniu i marcu. Od kilku miesięcy odsetek Polaków wyrażających chęć uczestniczenia w wyborach parlamentarnych spada i obecnie jest najniższy od czasu wyborów. Jednocześnie wśród potencjalnych wyborców na dość wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób niepotrafiących określić swoich sympatii politycznych - obecnie 14% zadeklarowanych uczestników głosowania (o 1 punkt mniej niż w czerwcu, tyle samo co w maju i o 2 punkty więcej niż w marcu i kwietniu) nie umie powiedzieć, którą z partii poparłoby w ewentualnych wyborach.

W lipcu po raz kolejny nieco straciły najważniejsze partie tworzące koalicję rządową. Największym poparciem potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne cieszy się - tak jak w poprzednich miesiącach - SLD, na które chce głosować 30% tej grupy respondentów (o 1 punkt mniej niż w czerwcu). Od lutego poparcie dla SLD dość systematycznie, choć w niewielkim stopniu, się obniża. Na koalicyjną UP chciałoby głosować 3% potencjalnych wyborców. W sumie zatem koalicja wyborcza SLD-UP w porównaniu z ubiegłym miesiącem straciła 2 punkty, a w stosunku do maja - 4 punkty.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (146) przeprowadzono w dniach 5-8 lipca 2002 roku na 1024-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*						
	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002
	w procentach						
Sojusz Lewicy Demokratycznej	40	47	35	33	34	31	30
Unia Pracy	3	1	2	4	3	4	3
Samoobrona	8	10	11	10	13	14	17
Prawo i Sprawiedliwość	11	9	11	11	10	14	12
Platforma Obywatelska RP	12	11	10	12	11	10	12
Liga Polskich Rodzin	6	7	10	6	7	8	8
Polskie Stronictwo Ludowe	8	8	9	12	9	8	7
Unia Wolności	3	2	3	3	5	5	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	3	4	3	2	1	3
Ruch Społeczny / RS AWS	4	2	2	2	2	1	1
Unia Polityki Realnej	1	1	1	2	1	1	1
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	0	1	0	0
Zjednoczenie Chrześcijańsko - Narodowe	-	0	0	1	0	0	0
Stronictwo Konserwatywno-Ludowe – RNP	-	0	0	0	0	0	0
Partia Ludowo-Demokratyczna	-	0	0	0	0	0	0
Inne	1	0	1	1	2	2	1
	N=494	N=475	N=563	N=558	N=491	N=481	N=445

*Uwaga: W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Notowania koalicyjnego partnera z koalicji rządzącej - PSL także należą do najniższych. W lipcu chęć głosowania na PSL zadeklarowało 7% wyborców mających sprecyzowane preferencje partyjne - o 1 punkt mniej niż w czerwcu i o 2 punkty mniej niż w maju.

Lipiec okazał się natomiast wyjątkowo korzystny dla Samoobrony - ugrupowanie to zdobyło przychylność 17% wyborców (aż o 3 punkty więcej niż w czerwcu) i objęło pozycję lidera wśród partii opozycyjnych.

W tym miesiącu po 12% głosów uzyskały PO RP oraz PiS. Poparcie dla Platformy jest o 2 punkty wyższe niż w czerwcu, natomiast rekordowe w ubiegłym miesiącu poparcie dla PiS obniżyło się o 2 punkty. Na LPR chce głosować 8% potencjalnych wyborców, tyle samo co miesiąc wcześniej i o 1 punkt więcej niż w maju.

Wśród partii opozycji pozaparlamentarnej najwięcej głosów uzyskała UW, na którą zamierza głosować 4% wyborców o wykrystalizowanych sympatiach partyjnych (o 1 punkt mniej niż w czerwcu i maju). Ruch Społeczny (ugrupowanie utworzone z byłej AWS), a także UPR uzyskały - tak jak w ubiegłym miesiącu - po 1% głosów potencjalnych wyborców.

★

★

★

W lipcu po raz kolejny obniżyły się notowania ugrupowań tworzących koalicję rządową - zarówno koalicji wyborczej SLD-UP, jak i PSL. Wśród znacznego odsetka Polaków utrzymuje się dezorientacja i zniechęcenie do życia politycznego w naszym kraju. W lipcu tylko 43% badanych (w czerwcu 45%) okazało się na tyle zainteresowanych wydarzeniami na krajowej scenie politycznej, że zadeklarowało chęć głosowania w wyborach i potrafiło określić swoje sympatie polityczne. Można zatem powiedzieć, że tylko niewiele ponad dwie piąte Polaków mentalnie uczestniczy w naszym życiu politycznym. O utrzymywaniu się nieprzychylnych wobec polityki i polityków nastrojów świadczyć może także lipcowy wzrost poparcia dla ugrupowania budującego swój wizerunek na krytyce całego establishmentu politycznego – Samoobrony, która w tym miesiącu okazała się najsilniejszą partią opozycyjną.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	50	21	28	1024
Płeć				
Mężczyźni	54	18	28	489
Kobiety	47	25	28	535
Wiek				
18-24 lat	49	18	33	158
25-34	48	26	26	185
35-44	49	26	25	163
45-54	52	20	28	222
55-64	54	17	30	134
65 lat i więcej	51	19	29	163
Miejsce zamieszkania				
Wies	52	21	27	376
Miaasto do 20 tys.	45	24	31	135
20-100 tys.	49	24	27	201
101-500 tys.	54	19	27	183
501 tys. i więcej mieszk.	49	19	33	129
Wykształcenie				
Podstawowe	47	22	31	261
Zasadnicze zawodowe	39	23	38	293
Średnie	57	20	23	354
Wyższe	70	18	12	116
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	71	19	11	86
Prac.umysł.niż.szczebła	61	21	18	87
Pracownicy fiz.- umysł.	38	30	32	75
Robotnicy wykwalifikowani	33	25	42	72
Robotnicy niewykwalifik.	48	22	30	43
Rolnicy	48	23	28	52
Pracujący na własny rach.	58	17	25	49
Bierni zawodowo				
Renciści	54	15	30	114
Emeryci	53	17	30	192
Uczniowie i studenci	53	13	34	68
Bezrobotni	46	22	32	144
Gospodynie domowe i inni	25	52	22	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	60	28	12	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	57	19	23	67
sekt. pryw. poza rolnict.	46	19	35	202
prywatnym gosp. rolnym	52	21	27	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	39	23	38	132
300-399	55	13	32	106
400-599	42	23	35	187
600-800	52	21	26	168
Powyżej 800 zł	70	16	14	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	23	36	354
Średnie	54	20	26	472
Dobre	60	22	18	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	13	28	68
Raz w tygodniu	53	21	26	530
1-2 razy w miesiącu	45	28	28	149
Kilka razy w roku	47	21	32	178
W ogóle nie uczestniczy	47	17	36	96
Poglądy polityczne				
Lewica	60	18	22	248
Centrum	50	22	28	282
Prawica	61	16	23	217
Trudno powiedzieć	34	27	39	277

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PPS	PSL	PiS	RS AWS
Ogółem	3	8	0	12	0	7	12	1
Płeć								
Mężczyźni	2	7	0	10	0	7	15	0
Kobiety	4	9	1	14	1	7	10	1
Wiek								
18-24 lat	0	6	0	12	0	9	8	0
25-34	0	10	0	21	0	7	10	0
35-44	3	8	0	16	0	6	8	3
45-54	5	5	1	9	1	6	15	0
55-64	8	5	0	7	3	5	20	0
65 lat i więcej	5	12	0	5	0	10	13	1
Miejsce zamieszkania								
Wieś	4	12	1	3	1	16	7	0
Miasto do 20 tys.	2	6	0	2	0	2	17	5
20-100 tys.	3	7	0	21	1	4	6	0
101-500 tys.	3	4	0	18	0	0	24	1
501 tys.i więcej mieszk.	2	5	0	22	0	0	13	0
Wykształcenie								
Podstawowe	7	5	0	4	2	13	7	0
Zasadnicze zawodowe	5	15	0	6	0	7	10	0
Średnie	2	5	1	16	0	6	12	2
Wyższe	0	8	0	19	0	1	23	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	9	0	13	0	1	21	0
Prac.umysł.niż.szczębla	1	6	2	22	0	4	6	0
Pracownicy fiz.- umysł.	5	11	0	13	0	3	14	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	0	3	8	8	12
Robotnicy niewykwalifik.	12	13	0	12	0	9	0	0
Rolnicy	0	9	0	0	0	32	0	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	19	0	5	37	0
Bierni zawodowo								
Renciści	13	8	0	2	0	6	7	0
Emeryci	4	12	0	9	2	7	16	1
Uczniowie i studenci	0	0	0	24	0	5	9	0
Bezrobotni	0	7	0	10	0	9	5	0
Gospodynie domowe i inni	16	24	0	33	0	0	27	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	7	0	9	0	3	15	0
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	8	3	14	2	6	11	6
sekt. pryw. poza rolnict.	4	6	0	20	0	4	19	0
prywatnym gosp. rolnym	0	12	1	0	0	35	0	0
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	3	10	0	10	0	7	4	0
300-399	7	12	0	7	0	8	11	0
400-599	3	7	0	7	0	14	10	3
600-800	3	7	2	11	1	1	14	0
Powyżej 800 zł	3	6	0	16	0	6	13	1
Ocena własnych war. mater.								
Złe	4	11	0	6	1	7	10	0
Średnie	3	6	1	12	1	9	12	1
Dobre	4	7	0	16	0	3	15	0
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	1	33	0	5	0	7	21	2
Raz w tygodniu	4	9	0	11	1	11	13	1
1-2 razy w miesiącu	4	3	0	8	0	4	16	0
Kilka razy w roku	4	3	2	11	0	0	5	0
W ogóle nie uczestniczy	0	1	0	25	1	2	10	0
Poglądy polityczne								
Lewica	4	2	0	6	1	8	3	0
Centrum	5	6	0	14	1	9	14	0
Prawica	1	16	0	18	0	1	25	3
Trudno powiedzieć	3	10	3	7	0	13	4	0

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	Samoobrona	SLD	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	17	30	1	3	4	0	1	445
Płeć								
Mężczyźni	21	27	3	5	3	0	0	238
Kobiety	12	33	0	1	5	1	1	206
Wiek								
18-24 lat	18	30	3	6	7	0	0	71
25-34	15	27	1	4	2	0	2	80
35-44	18	24	2	7	2	3	0	69
45-54	17	37	2	0	2	0	1	96
55-64	19	27	0	0	4	0	2	59
65 lat i więcej	15	31	0	1	6	1	0	70
Miejsce zamieszkania								
Wieś	32	21	0	0	1	0	0	158
Miasto do 20 tys.	9	48	0	3	2	4	0	57
20-100 tys.	13	33	3	3	5	0	1	84
101-500 tys.	4	27	2	8	7	0	1	92
501 tys.i więcej mieszk.	10	34	4	3	5	0	3	54
Wykształcenie								
Podstawowe	31	29	0	0	2	0	0	91
Zasadnicze zawodowe	28	22	2	3	6	0	1	97
Średnie	9	35	2	5	6	0	1	181
Wyższe	4	28	4	3	6	2	2	76
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	36	1	4	7	3	2	55
Prac. umysł.niż.szczebla	12	38	0	2	3	0	4	49
Pracownicy fiz. - umysł	15	36	0	3	0	0	0	27
Robotnicy wykwalifikowani	20	46	0	0	0	0	4	20
Robotnicy niewykwalifik.	38	16	0	0	0	0	0	16
Rolnicy	54	2	2	0	0	0	0	21
Pracujący na własny rach.	13	16	6	0	4	0	0	26
Bierni zawodowo								
Renciści	18	40	3	3	0	0	0	46
Emeryci	19	23	0	1	5	0	0	86
Uczniowie i studenci	0	31	8	8	16	0	0	32
Bezrobotni	26	34	0	8	1	0	0	59
Gospodynie domowe i inni	0	0	0	0	0	0	0	8
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	10	43	0	3	6	2	3	74
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	14	37	0	0	0	0	0	37
sekt. pryw. poza rolnict.	15	21	3	3	3	0	2	83
prywatnym gosp. rolnym	47	4	2	0	0	0	0	25
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	25	39	0	0	0	0	2	44
300-399	23	27	0	6	0	0	0	52
400-599	13	27	6	3	2	0	0	67
600-800	12	37	0	5	4	0	1	77
Powyżej 800 zł	6	34	1	4	8	1	2	105
Ocena własnych war. mater.								
Złe	22	36	0	1	1	0	1	115
Średnie	18	29	1	4	2	0	1	223
Dobre	9	25	3	2	11	2	2	106
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	6	14	0	0	7	5	0	28
Raz w tygodniu	16	26	1	1	4	0	2	241
1-2 razy w miesiącu	28	28	1	6	1	0	0	58
Kilka razy w roku	24	37	3	8	3	0	0	71
W ogóle nie uczestniczy	4	46	0	6	4	0	0	45
Poglądy polityczne								
Lewica	12	57	0	4	1	0	2	140
Centrum	16	26	0	3	5	0	1	125
Prawica	17	5	5	0	7	1	0	123
Trudno powiedzieć	30	24	0	5	0	1	0	56